

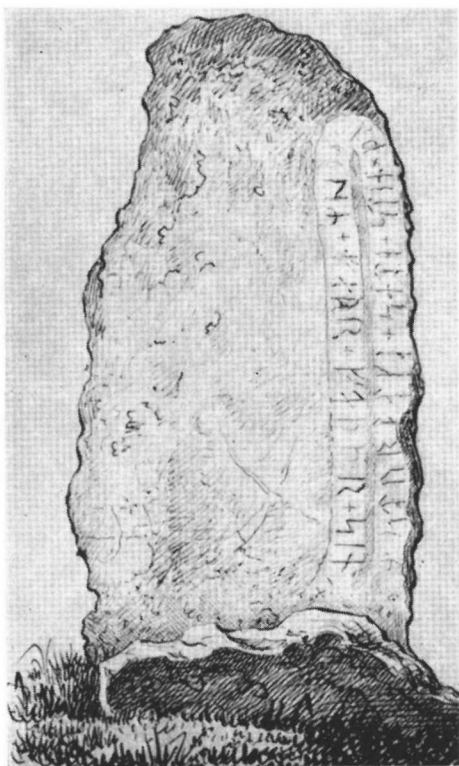


Fig. 80. Vg 56. Källby sn, Källby ås.
Efter teckning av Sæve.

Ake, som är 'rätt vanligt, åtminstone i Götaland' (Lundgren o. Brate). Något *Styr*-namn med bevarat *-i-* har jag ej f.ö. funnit. **Styriaki* är till sin bildning att jämföra med fisl. *styrjöld* 'strid', *styrjaldlig* 'ostyrig'.

Beträffande det andra namnet uttrycker sig Jungner mera reserverat. »Då namnets runform är så pass osäkert styrkt, tjäna förmodanden om namnets språkliga innebörd ej mycket till. Man kommer att tänka på senare delen av det från danska runstenar kända **upinkaur**». Det kan också erinras om att på Vg 73, stående på endast ett par mils avstånd från Vg 56, mansnamnet *Karr* förekommer, starkformen till det vanligare namnet *Kari*.

Den ornamentala figurristningen på stenen har väckt stor uppmärksamhet bland de äldre runforskarna, ehuru meningarna om dess art och syftemål varit delade. Hadorph skriver 1673: »Belätet der står är en Kiämpe eller Rese.» N. R. Brocman anser det »troligt, at man welat afrita en Munk, cum cucullo, fastän Figuren icke är ibland de mäst behaglige», medan N. H. Sjöborg fann den mest likna »beelsebub sjelf eller något annat djefvulskap». — »Gissningar tjäna ej mycket till. Den avbildade får kanske tänkas fungera såsom något slags avskräckande *αποτροπαίον*, den där bunden av runmästaren skall tillse, dels att den döde 'njuter kumlet' och inte oroar de levande, dels att de levande hålla sig borta och inte oroa gravbon» (Jungner a. a.).

I åldershänseende kan på språkliga grunder icke någon relativ kronologi uppställas mellan de båda Källby hallar. De kunna ha ristats ungefär samtidigt. Betraktaren har kanske just därför svårt att frigöra sig från intrycket, att de båda ståtliga monumenten på Källby ås genom sitt bildspråk symbolisera kampen mellan två ideologier, kristen lära och heden tro, i en trakt där denna kamp förvisso förts med särskild intensitet.

57. Lindärva sn, kyrkogården.

Pl. 43.

Litteratur: B 982, L 1616. J. Hadorph, Annotationskladd (i: J. Peringskiöld, Monumenta 9, delvis publ. som Reseanteckningar etc. 1669 och 1671 i VFT 2: 1, 1901, s. 86); J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 88; J. G. Liljegren, Runlära (1832), s. 136, 148; E. Fischer, Västergötlands kyrkliga konst under medeltiden (1920), s. 77; Handlingar 1935 i ATA; S. Gardell, Gravmonument från Sveriges medeltid I (1937, rev. 1945), nr 672.

Äldre avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1670(?) (i KB F 1 4 b, bl. 371); 2 träsnitt (i Peringskiöld a. a. 9, bl. 88, det ena osign., återgår på Brenners teckning, det andra märkt IH-PT d. v. s. J. Hadorph och P. Törnwall, finns även i B 982); Liljegren, Runlära, pl. 6.

På Lindärva kyrkogård 4 m. VSV om kyrkans västra ingång står en korsformad gavelsten till en medeltida gravkista. På översta korsarmen, ovanför de vittrade resterna av ett ornamentalt, skulpterat djur, förmodligen en basilisk, stå fyra runor inristade. Kistan avtecknades i sin helhet på 1600-talet av E. Brenner. Sedan dess ha kistans övriga delar förkommit.

Sandsten. Höjd 0,79 m., bredd över korset 0,52 m.

Inskrift:

m - ai

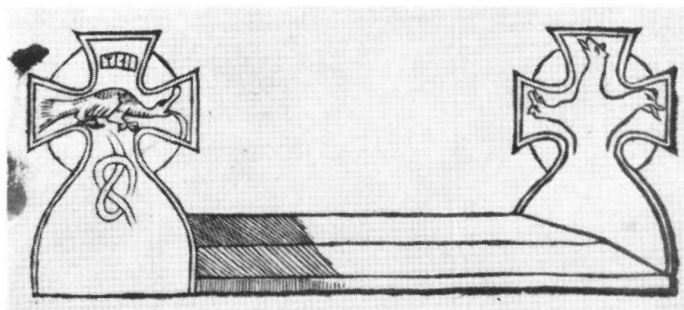


Fig. 81. Vg 57. Lindärva sn, kyrkogården. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta; träsnittet går tillbaka på Brenners teckning, återgiven på pl. 43.

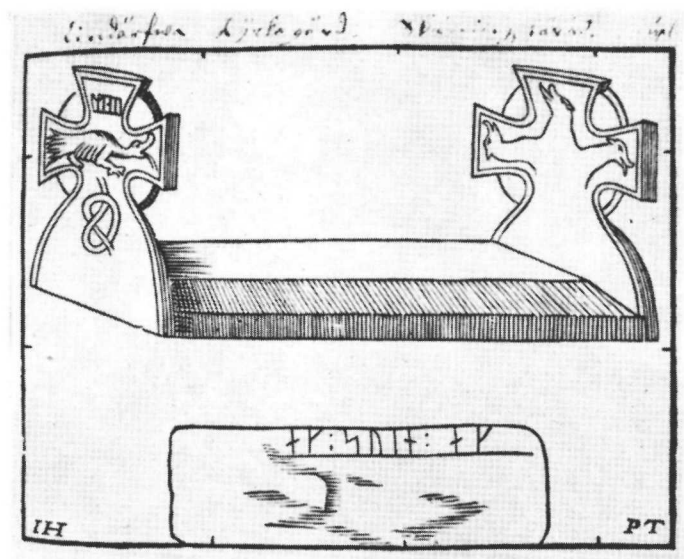


Fig. 82. Vg 57 och 58. Lindärva sn, kyrkogården och kyrkan. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 982).

Till läsningen: 1 **m** är djupt huggen, säker. Av r. 2 återstår endast nedre delen av en hst. T. v. om hst har stenens yta skadats och en kraftig fördjupning uppstått. Brenner har läst **i**; samma läsning anföres av Liljegren och Gardell. 3 **a** har något böjd bst, runan säker. 4 **i** är säker.

Inskriftens runor synas vara initialer i likhet med Vg 54, ehuru någon säker mening icke kan vinnas. Jungner, som tveksamt tänkt sig r. 2 som **i**, har föreslagit *Maria Jesus and hiælp*, men detta förslag kan endast betraktas som gissning.

58. Lindärva sn, kyrkan.

Litteratur: B 982, L 1343. J. Hadorph, Annotationskladd (i: J. Peringskiöld, Monumenta 9, delvis publ. som Reseanteckningar etc. 1669 och 1671 i VFT 2: 1, 1901, s. 86); J. Peringskiöld, Monumenta 9, bl. 88.

Avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1670 (i KB F 14 c, s. 77); J. Hadorph och P. Törnwall, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta, bl. 88, och B 982).

Detta runstensfragment, som av E. Brenner benämnes »Linärfwa Tröskelstenen», är numera förkommet och har förgäves eftersökts. J. Hadorph uppger i sin *Annotationskladd* efter beskrivningen av Lindärva kyrka: »här fins ett fragmentum af en Runsten som är tröskel, tälgesten».